

Sygn. akt III KK 591/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)
SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)
SSN Przemysław Kalinowski

Protokolant Anna Korzeniecka-Plewka

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Barbary Nowińskiej,
w sprawie **S. T. P.**

skazanego z art. 65 § 1 k.k.s. w zw. z art. 18 § 1 pkt 1 k.k.s.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 26 czerwca 2019 r.,
kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść
od wyroku Sądu Rejonowego w W.
z dnia 10 października 2017 r., sygn. akt II K [...],

**uchyła zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Pomorski Urząd Celno – Skarbowy w G. w dniu 22 sierpnia 2017 r. skierował do Sądu Rejonowego w W. akt oskarżenia przeciwko S. P. o to, że: w dniu 9 września 2016 r. w W. przechowywał wyroby akcyzowe w postaci 72 paczek po 20 sztuk papierosów marki M. oraz 705 gram tytoniu do palenia, nieoznaczone polskimi znakami akcyzy, stanowiące przedmiot czynu zabronionego

określonego w art. 63 k.k.s. na których wyrobach ciąży należny podatek akcyzowy w kwocie 1740 zł., to jest o czyn z art. 65 § 4 k.k.s.

Do aktu oskarżenia Urząd dołączył wniosek o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy, w trybie art. 156 § 1 k.k.s., i wymierzenie uzgodnionej z oskarżonym kary grzywny w wysokości 800 zł., orzeczenie przepadku dowodów rzeczowych w postaci 72 paczek po 20 sztuk papierosów M. i 705 gram tytoniu oraz zasądzenie kosztów zniszczenia dowodów rzeczowych i kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 10 października 2017 r., sygn. akt II K [...], Sąd Rejonowy w W., na podstawie art. 148 § 1 k.k.s., art. 17 § 1 pkt 1, 2, i 4 k.k.s.:

- I. udzielił S. P. zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności ustalając, że w dniu 9 września 2016 r. w W. przechowywał wyroby akcyzowe w postaci 72 paczek po 20 sztuk papierosów M. oraz 705 gram tytoniu do palenia, nieoznaczone polskimi znakami akcyzy, stanowiące przedmiot czynu zabronionego określonego w art. 63 k.k.s., na których to wyrobach ciąży należny podatek akcyzowy w kwocie 1740 zł, to jest dopuścił się „przestępstwa skarbowego z art. 65 § 4 k.k.s.,” przy uznaniu, że wina sprawcy oraz okoliczności popełnienia przestępstwa skarbowego nie budzą wątpliwości i za to, na mocy art. 65 § 1 k.k.s. w zw. z art. 18 § 1 pkt 1 k.k.s., orzekł wobec niego karę grzywny w wysokości 800 zł.;
- II. na mocy art. 18 § 1 pkt 2 k.k.s. w zw. z art. 29 pkt 4 k.k.s. w zw. z art. 49 § 3 k.k.s. w zw. z art. 31 § 6 k.k.s. i w zw. z art. 31 § 7 k.k.s. orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa przez zniszczenie dowodów rzeczowych w postaci 72 paczek po 20 sztuk papierosów M. oraz 705 gram tytoniu.

Wyrok ten nie był przez strony skarżony i uprawomocnił się w dniu 24 października 2017 r.

Przed upływem roku od tej daty wpłynęła kasacja Prokuratora Generalnego sporządzona w dniu 28 września 2018 r., który przywołany wyrok zaskarżył w całości na niekorzyść oskarżonego i zarzucił temu orzeczeniu:

rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie przepisu prawa karnego skarbowego procesowego oraz prawa materialnego, a mianowicie art. 148 § 1 k.k.s., art. 17 § 1 pkt 1, 2 i 4 k.k.s. i art. 18 § 1 i 2 k.k.s., poprzez wydanie wobec

oskarżonego orzeczenia zezwalającego na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności za popełnienie wykroczenia skarbowego z art. 65 § 4 k.k.s., pomimo braku w tym przedmiocie wniosku finansowego organu postępowania przygotowawczego przewidzianego treścią przepisu art. 145 § 1 i 2 k.k.s. oraz przesłanek materialnoprawnych określonych w art. 17 § 1 pkt 1, 2 i 4 k.k.s. i art. 18 § 1 pkt 1 k.k.s., zamiast rozpoznania wniesionego przez organ finansowy aktu oskarżenia wraz z wnioskiem w trybie art. 156 § 1 k.k.s. o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy i orzeczenie uzgodnionej z oskarżonym kary oraz środka karnego i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w W.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna w stopniu oczywistym.

Zaskarżony nią wyrok wydano z rażącym naruszeniem przywołanych w zarzucie kasacji przepisów, a zważywszy na charakter i skutki tego uchybienia, miało ono istotny wpływ na treść tego wyroku.

Analiza przeprowadzonego w niniejszej sprawie postępowania dowodzi, że Sąd Rejonowy w W. - z przyczyn nieustalonych i niezrozumiałych, wobec nie sporządzenia uzasadnienia zaskarżonego wyroku - dowolnie dokonał wyboru trybu rozstrzygania niniejszej sprawy. Zaniechał bowiem swoich powinności odnośnie wniesionego przez finansowy organ postępowania przygotowawczego wniosku przewidzianego treścią 156 § 1 k.k.s. o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy i orzeczenie uzgodnionej z oskarżonym kary i - wbrew obowiązującym regulacjom określającym warunki takiego rozstrzygnięcia - udzielił zezwolenia oskarżonemu na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności za zarzucane mu wykroczenie.

Bezsporne jest bowiem to, iż S. P. będąc przesłuchiwany w toku postępowania przygotowawczego przyznał się do dokonania zarzucanego mu czynu i pouczony m.in. o treści art. 156 § 1 k.k.s. złożył wniosek o wydanie wyroku w tym trybie i wymierzenie przez sąd ustalonej kary oraz środka karnego – bez przeprowadzania dowodów. W związku z tym organ finansowy skierował do Sądu Rejonowego w W. akt oskarżenia wraz z wnioskiem o wydanie bez przeprowadzenia rozprawy wobec oskarżonego wyroku skazującego.

Tymczasem Sąd, na posiedzeniu w dniu 10 października 2017 r, udzielił S. P. zgody na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności za wykroczenie skarbowe, to jest zastosował wobec niego instytucję przewidzianą w art. 145 § 1 k.k.s. w zw. z art. 17 § 1, 2 i 4 k.k.s. i orzekł wobec niego karę grzywny w wysokości 800 zł. Ta decyzja Sądu była obarczona rażącym i mającym istotny wpływ na treść wyroku naruszeniem przywołanych w zarzucie kasacji przepisów kodeksu karnego skarbowego.

Przede wszystkim Sąd Rejonowy powinien był rozpoznać wniosek organu finansowego złożony w trybie 156 § 1 k.k.s. o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy i orzeczenie uzgodnionej z oskarżonym kary lub środka karnego. Sąd był przy tym związany treścią uzgodnień pomiędzy oskarżonym a finansowym organem postępowania przygotowawczego i nie mógł wydać wyroku skazującego wbrew lub ponad te uzgodnienia. Wcześniej jednak powinien był dokonać kontroli formalnej i merytorycznej złożonego w tym trybie wniosku (a więc sprawdzić zasadność faktyczną oskarżenia oraz poprawność uwzględnienia w treści wniosku obowiązujących i mających *in concreto* zastosowanie przepisów) i w przypadku dostrzeżenia jakichkolwiek uchybień w tym zakresie, bądź to skierować sprawę do rozpoznania na zasadach ogólnych, zgodnie z treścią art. 343 § 7 k.p.k., bądź też zasugerować stronom skorygowanie wniosku w sposób pozwalający na jego procesową akceptację. Sąd Rejonowy nie tylko tych czynności zaniechał, ale także i błędnie uznał, iż przedmiotowy wniosek stanowi wniosek finansowego organu postępowania przygotowawczego o udzielenie zezwolenia oskarżonemu na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności o którym mowa w art. 145 § 1 k.k.s. Uczynił tak pomimo, że organ ten takiego wniosku nie złożył i złożyć nie mógł, skoro w toku postępowania przygotowawczego nie było uzgodnień pomiędzy oskarżonym a finansowym organem tego postępowania. Nie zostały także spełnione warunki określone w art. 17 § 1 pkt 1, 2 i 4 k.k.s., których zaistnienie warunkuje możliwość zastosowania instytucji przewidzianej treścią art. 145 § 1 k.k.s., tj. udzielenia zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności i orzeczenie w oparciu o przepis art. 18 § 1 pkt 1 i 2 k.k.s. tytułem kary grzywny kwoty uiszczonej przez sprawcę oraz przepadku przedmiotów, a także kosztów procesu na podstawie § 1 rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z dnia 8 grudnia 2005 r. w sprawie wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania związanych ze zgłoszeniem wniosku o zezwolenie na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe. Te warunki od spełnienia których ustawa uzależnia możliwość zastosowania omawianej instytucji to: wymóg, aby wina sprawcy i okoliczności popełnienia przez niego przestępstwa skarbowego lub wykroczenia nie budziły wątpliwości (art. 17 § 1 k.k.s.), uiszczenie przez niego w całości wymaganej należności publicznoprawnej, gdy w związku z przestępstwem lub wykroczeniem skarbowym nastąpiło uszczuplenie tej należności (art. 17 § 1 pkt 1 k.k.s.), uiszczenie przez sprawcę kwoty odpowiadającej co najmniej najniższej karze grzywny grożącej za dany czyn zabroniony (art. 17 § 1 pkt 2 k.k.s.), wyrażenie zgody przez sprawcę na przypadek przedmiotów, co najmniej w takim zakresie, w jakim ten przypadek jest obowiązkowy, a w razie niemożności złożenia tych przedmiotów - uiszczenie ich równowartości pieniężnej (art. 17 § 1 pkt 3 k.k.s.), uiszczenie przez sprawcę co najmniej zryczałtowanej równowartości kosztów postępowania (art. 17 § 1 pkt 4 k.k.s.) .Nie ulega wątpliwości, iż S. P. nie spełnił warunków wskazanych w art. 17 § 1 pkt 1, 2 i 4 k.k.s., a pomimo to Sąd orzekł wobec niego karę grzywny w kwocie 800 zł, chociaż zgodnie z brzmieniem art. 18 § 1 pkt 1 k.k.s. sąd udzielający zgody na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności za popełnienie wykroczenia skarbowego orzeka tytułem grzywny karę uiszczoną przez sprawcę, co w niniejszej sprawie nie miało, i wobec braku ze strony oskarżonego jakichkolwiek działań w toku postępowania przygotowawczego zmierzających do uzyskania zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności za przedmiotowe wykroczenie - nie mogło mieć miejsca.

Wpływ opisanych uchybień na treść zaskarżonego wyroku jest istotny i to w wymiarze oczywistym. Instytucja dobrowolnego poddania się odpowiedzialności zamieszczona w rozdziale 2 Kodeksu karnego skarbowego stanowi szczególną formę odpowiedzialności prawnej wyrażającej się w zaniechaniu ukarania sprawcy. Wyrok wyrażający zezwolenie na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności za popełnione przestępstwo lub wykroczenie skarbowe nie podlega, tak jak wyrok skazujący, wpisaniu do Krajowego Rejestru Karnego (art. 18 § 2 k.k.s.), osoba wobec której wydano taki wyrok nie zyskuje statusu osoby skazanej, a uiszczenie

określonej kwoty tytułem kary grzywny nie stanowi przesłanki recydywy skarbowej (art. 18 § 2 k.k.s.)

Zauważyć też należy, iż opisane powyżej uchybienia nie są jedynymi, którymi jest dotknięty zaskarżony wyrok.

Sąd Rejonowy najwyraźniej nie dostrzegł, iż w toku postępowania przygotowawczego ówczesny podejrzany S. P. złożył takie wyjaśnienia, które nasunęły u prokuratora wątpliwości co do stanu poczytalności oskarżonego *tempore criminis* i w konsekwencji doprowadziły do dopuszczenia dowodu z opinii biegłych psychiatrów celem ustalenia, czy miał on w czasie popełnienia zarzucanego czynu zachowaną zdolność rozpoznania jego znaczenia i kierowania swoim postępowaniem. Dopuszczając ten dowód prokurator nie wystąpił do sądu z wnioskiem o wyznaczenie obrońcy z urzędu dla oskarżonego, pomimo, że odtąd jego obrona była już obowiązkowa (art. 113 § 3 k.k.s. w zw. z art. 79 § 1 pkt 3 k.p.k.).

Nadto zauważyć należy, iż w komparycji wyroku Sąd Rejonowy, po przytoczeniu opisu czynu zarzucanego oskarżonemu wskazał, że czyn ten stanowi „wykroczenie skarbowe z art. 65 § 1 k.k.s.”, zamiast prawidłowo, z art. 65 § 4 k.k.s. Dalej, już w sentencji wyroku Sąd uznał, iż S. P. „dopuścił się przestępstwa skarbowego z art. 65 § 4 k.k.s.”, zamiast wykroczenia skarbowego z art. 65 § 4 k.k.s., a także w podstawie prawnej skazania wskazał, że „na mocy art. 65 § 1 k.k.s. w zw. z art. 18 § 1 pkt 1 k.k.s. (...) wymierza karę grzywny”, zamiast prawidłowo powołać w niej art. 65 § 4 k.k.s.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Rejonowy w W. będzie miał na względzie powyższe wnioski i spostrzeżenia.

Z tych to względów orzeczono jak wyżej.

[aw]